

OULU

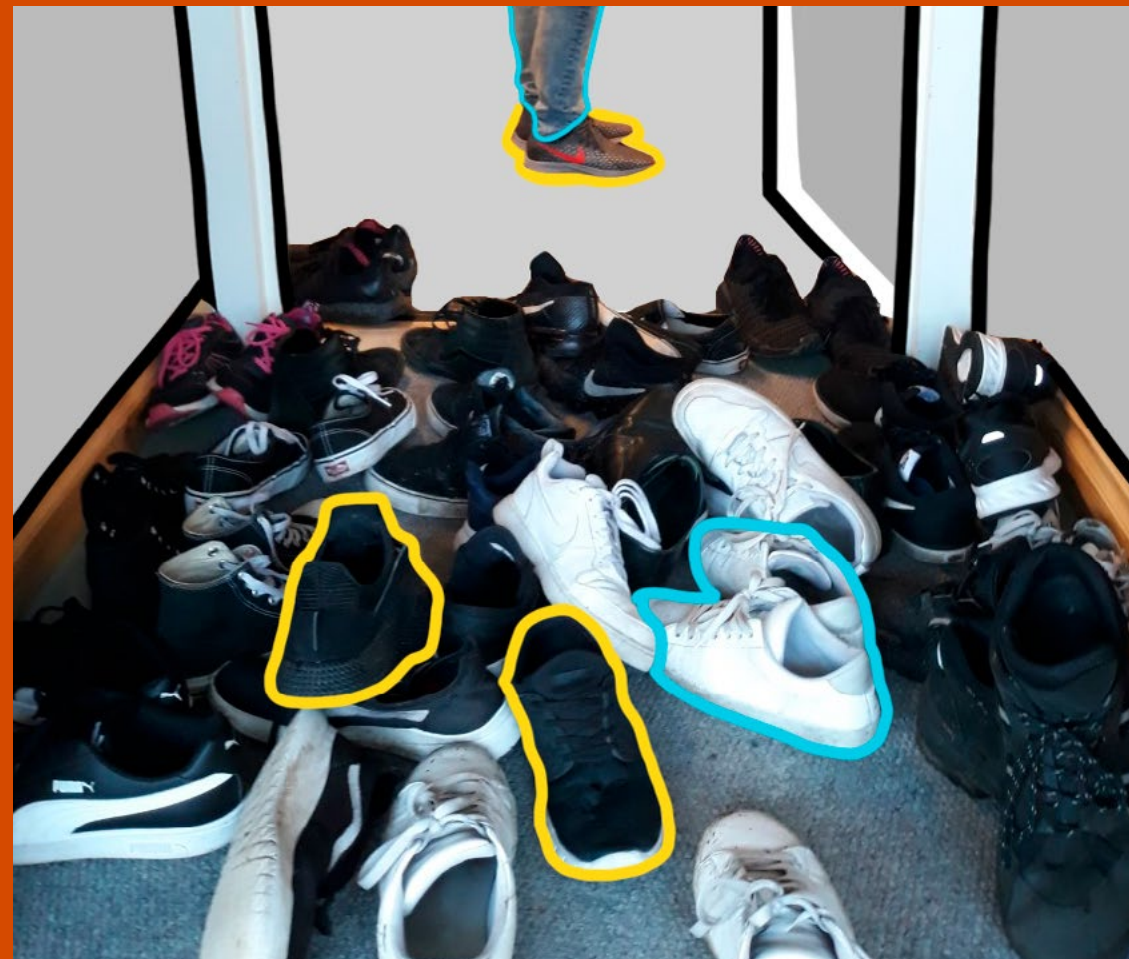
Oulu Capital
of Northern
Scandinavia

Lisäopetus eli kymppiluokka on tarkoitettu peruskoulun päättäneille nuorille, jotka eivät saaneet joko jatko-opiskelupaikkaa tai itselleen mielekästä opiskelupaikkaa tai tarvitsevat lisää aikaa jatkokoulutuksen suunnitteluun. Lisäopetuksen tavoitteena on nuoren elämänhallinnan tukeminen, sisäisen yrittäjyyden vahvistaminen, jatko-opiskeluvalmiuksien parantaminen, peruskouluaineiden kertaaminen, opiskelu- ja tiedonhankintataitojen kehittäminen, työelämäntuntemuksen lisääminen, erilaisiin jatkokoulutusmahdollisuuksiin tutustuminen sekä oman jatko-opiskelupaikan selkiytyminen.

MUN DUUNI – TET ja työelämätaidot nuoren elämänhallinnan tukena oli yksi kehittämisosio **100 ovea avoinna – Opiskelun ja hyvinvoinnin tuki tulevaisuuden kunnassa** -hankkeessa. Oppaassa esitellään kehittämisosion yhteisöllisestä ja kokeilevasta kehittämisestä tulleita oppoja ja hyväksi havaittuja keinoja tukea kymppiluokkalaisten opiskelun, hyvinvoinnin ja työelämän taitoja.

MUN KYMPPISTÄ NÄKÖALOJA TULEVAISUUTEEN

– Opas kymppiluokkalaisten elämänhallinnan
ja työelämätaitojen tukemiseksi

MUN KYMPISTÄ NÄKÖALOJA TULEVAISUUTEEN

– Opas kymppiluokkalaisen elämänhallinnan ja työelämätaitojen tukemiseksi

Julkaisija:

100 ovea avoinna – Opiskelun ja hyvinvoinnin tuki tulevaisuuden kunnassa

Työryhmä:

Antti Kukkonen, Oamk-opiskelija
Matias Kyngäs, Oamk-opiskelija
Rosalie Leskelä, 100 ovea avoinna – Opiskelun ja hyvinvoinnin tuki tulevaisuuden kunnassa -projektipäällikkö
Virpi Louhela-Risteelä, alueellisen tuen palveluvastaava
Pohjankartanon koulun opetushenkilökuntaa
Pohjankartanon koulun oppilashuollon henkilökuntaa

Graafinen muotoilu:

Monetra Oulu Oy

Valokuvat:

100 ovea avoinna – Opiskelun ja hyvinvoinnin tuki tulevaisuuden kunnassa
Antti Kukkonen
Matias Kyngäs

Piirroksat:

Suvi Niippa

2020

Sisältö

Hankkeen lähtökohdat	4
Mun duuni	6
Positiivinen ja vahvuuspedagogiikka	8
Yhteistyökumppanit	10
Pienryhmätyöskentely	12
Nuorten tsemppikahvila ja olohuonetoiminta	14
Teetä ja sympatiaa – välituntitoimintaa Pohjankartanossa	16
Bändikerho	18
Työelämään tutustumisen kehittäminen	20
Kokeillen kohti kymppien hyvinvointia	24
Lue lisää	26
Lähteet	27
Liitteet	28

**Klikkaa
haluamaasi
kohtaan!**

Hankkeen lähtökohdat

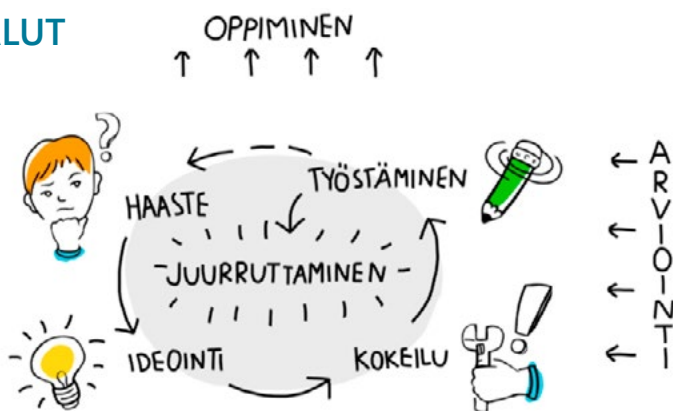
100 ovea avoinna – Opiskelun ja hyvinvoinnin tuki tulevaisuuden kunnassa oli Opetushallituksen kehittämishanke Oulussa 1.8.2018–31.10.2020. Hankkeen projektipäällikkönä toimi Rosalie Leskelä.

Hankkeen lähtökohdat olivat kouluilta kerätyssä hyvinvointitiedossa. Hankkeen muutostavoitteena oli luoda kokeilevan kehittämisen keinoin oppilaille näköaloja elämään ja tulevaisuuteen ja edistää näin opiskelun ja hyvinvoinnin tukea. Muutostavoitteen saavuttamiseksi hankkeessa toimi kolme kehittämisosiota, ja tässä oppaassa esitellään niistä **MUN DUUNI – TET ja työelämätaidot nuoren elämänhallinnan tukena** -kehittämisosiota.

HANKKEEN TYÖKALUT

Kokeilukulttuuri – kaikesta opitaan

Kokeilukulttuurissa eli kokeilevassa kehittämisessä kokeilemalla voidaan edetä ideasta toteutukseen kevyesti ja nopeasti ilman raskasta suunnitteluprosessia. Usein kokeilevassa kehittämisessä kokeillaan ensin pienessä mittakaavassa edeten kohti laajempaa kokeilua. Kokeilu tuottaa jatkuvaa oppimista ja keskiössä on kokeilun jatkuva arviointi. Kaikesta on tarkoitus oppia – myös epäonnistuneista kokeiluista. Mikäli kokeilun lopputulos ei vastaa palvelutarvetta, kokeilua voidaan jatkokehittää ja -kokeilla. Onnistuneen kokeilun opit juurrutetaan käyttöön.

Yhteiskehittäminen – kaikkien ääni kuuluviin

Yhteiskehittäminen on moniääninen ja monitoimijainen prosessi, jonka kulmakivenä on käyttäjälähtöisyys. Yhteiskehittämisessä korostuvat dialogisuus, epävarmuuden sietäminen sekä uudenlainen johtajuus.

Palvelumuotoilu – asiakaslähtöisyys

Palveluilla on nyky-yhteiskunnassa korostunut merkitys. Palvelumuotoilussa painottuvat asiakaslähtöisyys ja kohderyhmän huomiointi. Asiakas on aktiivisesti mukana prosessin kaikissa vaiheissa.

Perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen nivelvaihe ei ole ainoastaan kahden koulutusasteen välinen taitekohta, jossa tehdään jatko-opintoihin liittyviä valintoja, vaan nivelvaihe on pidempi siirtymävaihe, jossa nuori selvittää asenteittain suuntautumistaan ja pyrkimyksiään jatko-opintoihin sekä ammattiin liittyen. Tässä vaiheessa nuori tekee ensimmäistä kertaa koko opintopolkuaan ja kenties myös koko elämänsä koskevia merkittäviä valintoja. Kymppiluokka voidaan nähdä mahdollisen syrjäytymisen vaaran katkaisijana. Lisäksi se toimii väylänä toisen asteen koulutukseen ja on sitä kautta reitti työllistymiseen ja koko yhteiskuntaan kiinnittymiseen. Kymppiluokkalaiset tulevat luokalle erilaisilla koulunkäyntihistorioilla. Useilla kymppiluokkalaisilla on ollut tai on edelleen meneillään erinäisiä tukitoimia. Opetushenkilökunta pohtii aktiivisesti, millaisilla verkostoilla ja opetusjärjestelyillä voidaan tukea kymppiluokkalaisten hyvinvointia ja estää syrjäytymistä.

MUN DUUNI – TET ja työelämätaidot nuoren elämänhallinnan tukena -kehittämisosiossa lähdettiin vahvistamaan kokeilevan kehittämisen keinoin kymppiluokkalaisten hyvinvointia kiinnittämällä erityisesti huomiota opiskelujen tavoitteita kohtaan, joita ovat elämänhallinnan tukeminen ja työelämätaitojen vahvistaminen. Koska kymppiluokkalaiset ovat erittäin heterogeeninen ryhmä, tarvitaan näiden tavoitteiden toteuttamiseksi monenlaista asiantuntemusta ja toimijoita myös koulun ulkopuolelta. Kehittämisosion pilottina toimivat Pohjankartanon koulun kymppiluokat. Oppaassa esitellään kehittämisosion tulleita oppeja ja hyväksi havaittuja keinoja tukea kymppiluokkalaisten opiskelun, hyvinvoinnin ja työelämän taitoja.

Opas valmistui *100 ovea avoinna – Opiskelun ja hyvinvoinnin tuki tulevaisuuden kunnassa* -hankkeessa yhteistyössä työryhmän ja Oulun ammattikorkeakoulun opiskelijoiden kanssa. Ammattikorkeakoulun opiskelijat olivat prosessissa mukana osana opinnäytetyötään.

Mun duuni

MUN DUUNI – TET ja työelämätaidot nuoren elämänhallinnan tukena -kehittämisosion tavoitteena oli edistää kokeilevan kehittämisen keinoin kymppiluokkalaisten elämänhallintaa ja hyvinvointia. Tavoitteena oli myös vahvistaa kymppiluokkalaisten työelämätaitoja ja näin perusopetuksen ja työelämän saumatonta ja toisiaan tukevaa toimintatapaa, jossa vahvistettiin kymppiluokkalaisten työelämäsuuntautuneisuutta ja yritysysteistyötä. Päämääränä oli korostaa kymppiluokkalaisten työelämään tutustumisen harjoittelun (TET) merkitystä osana omien vahvuuksien tunnistamista, mielekkyyden kokemusta sekä tulevaisuuden näköalojen hahmottamista. Jotta työelämään tutustuminen olisi mutkattomampaa kaikkien osapuolten kannalta, kehittämissosiossa suunniteltiin ja kokeiltiin TET:n tueksi erilaisia sähköisiä toimintatapoja, kuten sähköistä TET-itsearviointia.

Kehittämisessä kiinnitettiin erityistä huomiota kymppiluokkalaisten ryhmäytymiseen sekä vastavuoroisen ja aktiivisen vuorovaikutuksen lisäämiseen. Huomio kiinnittyi kasvatuskumppanuuden tehostamiseen, jossa huoltajia otettiin entistä enemmän mukaan kymppiluokan kehittämiseen. Huomio kiinnittyi myös vahvistamaan kymppiluokkalaisten tärkeitä verkostoja.

Kehittämissosiossa toteutetut toiminnot toteutettiin **kokeilukulttuurin, yhteiskehittämisen ja palvelumuotoilun** periaattein kokeilemalla erilaisia toimintatapoja.

Hankkeen työkalujen hyödyntäminen

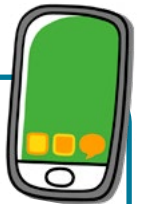
Kehittämisessä hyödynnettiin **kokeilukulttuurin** eli kokeilevan kehittämisen periaatteita. Toisin sanoen kehittämissosiossa kokeiltiin erilaisia toimintatapoja kymppiluokkalaisten opiskelun, hyvinvoinnin ja työelämätaitojen kehittämiseksi. Kokeiluja tavoitteiden saavuttamiseksi oli useita.

Kokeileva kehittäminen liittyy vahvasti **yhteiskehittämiseen**, joka oli myös yksi hankkeen työkalu. Yhteiskehittäminen tuli esille, kun pohdittiin yhdessä ratkaisuja kymppiluokkalaisten ja työyhteisön kanssa. Yhteiskehittäminen näkyi myös aktiivisena yhteistyönä muiden hankkeen kehittämissosioiden kanssa muun muassa kokoontumisena yhteisiin suunnittelupäiviin, joissa työyhteisöä koulutettiin hankkeen ideologian kontekstissa.

Yhtenä hankkeen työkaluna oli myös **palvelumuotoilu**, jossa on samoja elementtejä kuin yhteiskehittämisessä. Kehittämisessä palvelumuotoilu näkyi erittäin asiakaslähtöisenä kehittämisenä, jossa ideat kumpuילוivat kymppiluokkalaisten tuoden heidän tarpeensa esille. Kymppiluokkalaisten kysyttiin myös aktiivisesti palautetta, ja heillä oli mahdollisuus osallistua kehittämiseen alusta alkaen.

Kun näet otsikon yhteydessä älypuhelingrafiikan, tiedät kyseisen kokeilun hyödyntäneen älylaitteita.

Kehittämisen ajaksi kymppiluokkalaisten vastuuopettajat saivat käyttöönsä älypuhelimet ja tabletit, joiden avulla he pystyivät sekä pitämään yhteyttä kymppiluokkalaisiin että kokeilemaan erilaisia sähköisiä ratkaisuja. Myös jokainen kymppiluokkalaisten sai käyttöönsä tabletin kehittämisen edistämiseksi.

Positiivinen ja vahvuuspedagogiikka

Kaisa Vuorisen (2020) mukaan **positiivinen pedagogiikka** on pedagoginen suuntaus, joka pohjautuu positiivisen ja humanistisen psykologian viitekehukseen ja tutkittuun tietoon. Pedagogiikan keskiössä on luonteenvahuuksien ja sosioemotionaalisten taitojen arvostaminen ja opettaminen, yhtä lailla kuin perinteisen kouluaineiden opettaminen. Keskeistä on ymmärtää myönteisten tunteiden ja lämpimän vuorovaikutuksen merkitys hyvälle oppimiselle ja kasvulle. Vahuuksien käyttö on yhteydessä hyvinvoinnin ja itseluottamuksen kasvuun, sosiaalisten taitojen lisääntymiseen, toisten hyväksymiseen sekä oppimisen ilon kasvamiseen.

Pauliina Avola (2017) näkee **positiivisen pedagogiikan** laajana käsitteenä, ja se sisältää koulun kasvatustodellisuuden, arvot, tavoitteet sekä oppilaiden oppimiskokemukset. Positiivisen pedagogiikan tavoitteena on hyvinvoinnin lisääminen ja hyvät oppimistulokset. Oppilaiden hyvinvointi liittyykin merkittävästi koulumaailmassa myös heidän sitoutumiseensa sekä ihmissuhteiden solmimiseen. Avola pitää positiivisen pedagogiikan yhtenä kulmakivenä **vahvuuspedagogiikkaa**, jossa hyödynnetään positiivisen psykologian mukaisia luonteenvahuuksia opetuksessa ja oppimisessa. Vahuuksien säännöllinen hyödyntäminen, hyvinvointitaidot sekä onnellisuus ovat mielenterveystaitoja, jotka auttavat tukemaan hyvää mielenterveyttä.

Onpas rohkaisevaa saada positiivista palautetta!

Positiivisen ja vahvuuspedagogiikan hyödyntäminen Pohjankartanon kymppiluokilla

Kehittämisen yksi tavoite oli kymppiluokkalaisten elämänhallinnan edistäminen. Kymppiluokkalaisten elämänhallinnan edistämiseksi kehittämisesä keskityttiin kymppiluokkalaisten vahuuksien tunnistamiseen ja niiden tukemiseen. Kehittämisessä hyödynnettiin **positiivisen ja vahvuuspedagogiikan periaatteita**.

Vahvuuspedagogiikan käyttäminen alkoi kymppiluokkalaisten jo kymppiluokalle hakuvaiheessa, jolloin kysyttiin heidän kolmea ydinvahvuuttaan. Vahvuustaitojen harjoittelu ja niihin keskittyminen etenivät jatkuvana prosessina koko kymppiluokan lukuvuoden ajan. Lukuvuoden lopussa tapahtuvassa kymppiluokkalaisten pienryhmätyöskentelyssä muisteltiin, millaisia vahuuksia he toivat itsestään esille kymppiluokalle hakuvaiheessa ja kuinka ne olivat muuttuneet lukuvuoden varrella. Kehittämisen aikana kymppiluokkalaisten harjoittelivat myös vahvuustaitojen käsitteistöä. He muun muassa tekivät huoltajilleen vahvuusdiplomit, jonka kautta harjaantui lisäksi taito antaa positiivista palautetta muille.

Positiivista pedagogiikkaa hyödynnettiin positiivisen pedagogiikan korttien (Huomaa hyvä -toimintakortit) avulla. Korttien avulla tehtiin harjoituksia pitkin lukuvuotta. Korteista oli erityistä hyötyä maahanmuuttajataustaisille kymppiluokkalaistille, sillä niiden avulla he pystyivät laajentamaan sanakäsitteistöään.

Qridi on formatiivisen arvioinnin ja oppimisen analytiikan ohjelmisto perusteille, ja se tekee oppimisen näkyväksi sovellukseen kertyvän datan avulla. Ohjelmistoon tallentuu myös oppilaan itsearviointi sekä muiden osapuolten tekemät arviot. **Kymppiluokkalaisten ja Qridin yhteistyönä kokeiltiin ”vahvuustaitokokonaisuutta”**, joka koostui vahuuksiin tutustumisesta, niiden tunnistamisesta itsessä ja lähipiirissä, sekä niiden hyödyntämisestä omassa elämässä. Vahvuustaitojen opettelussa hyödynnettiin Pauliina Avolan (KM) laatimaa opetusjaksoa. Qridissä on nähtävillä myös Pauliina Avolan 100 vahvuuden - lista, joka auttaa oppilasta sanoittamaan vahuuksiaan.

Katso liite 1: Qridi-vahvuustaidot

Yhteistyökumppanit

Kymppiluokkalaisten elämänhallinnan ja hyvinvoinnin edistämiseksi heille lisättiin mahdollisuuksia kohdata koulun ulkopuolisia tahoja, millä tuettiin nuoren arkea. Yhteistyökumppaneiden kanssa tehdyn yhteistyön tavoitteena oli sekä tuoda tahoja tutuksi kymppiluokkalaisten että saada heille enemmän toiminnallisia aktiviteetteja sekä ryhmäytymistä tukevaa säännöllistä toimintaa.

Nuorisopalvelut. Kehittämisen aikana lisättiin yhteistyötä Nuorisopalvelujen kanssa. Nuorisopalvelut olivat kehittämisessä mukana lukuvuoden alusta alkaen.

Kymppiluokkalaisten tutustumispäivänä Nuorisopalvelut pitivät ”toiminnallista pistettä”, jossa sai käydä keskustelemassa kaveriasioista ja kiusaamisesta sekä luokkatovereihin liittyvistä toiveista että odotuksista. Kymppiluokan lukuvuoden aikana Nuorisopalvelut järjestivät erilaisia aktiviteetteja, joiden tavoitteena oli luokkien ryhmäyttäminen. Näihin aktiviteetteihin kuuluivat esimerkiksi retkipäivä leirikeskukseen, pesäpallon ja jalkapallon pelaaminen, jooga, keilaus sekä laserhippa. Nuorisopalvelut olivat mukana myös kymppiluokkalaisten järjestäytyisissä välituntitoiminnoissa, kuten olohuonetoiminnassa.

Nuorisopalvelut olivat osana myös kymppiluokkalaisten TET:n kehittämisessä. He auttoivat kymppiluokkalaisten TET-paikan hankinnassa ja vierailivat viikoittain eri kymppiluokkalaisten TET-paikoilla seuraamassa työskentelyn sujumista.

Seurakunta. Myös seurakunnan nuorisotyöntekijät tukivat kymppiluokan toimintaa lukuvuoden alusta alkaen. Kymppiluokkalaisten tutustumispäivässä kymppiluokkalaisten saivat mahdollisuuden tutustua seurakunnan työntekijöihin. Myös seurakunnan nuorisotyöntekijät olivat mukana tukemassa kymppiluokkalaisten ryhmäytymistä yhteistyössä Nuorisopalvelujen kanssa.

Lukioon valmistava koulutus (LuVa). Yhteistyö LuVa:n kanssa aloitettiin vaihtamalla tietoja ja kokemuksia nivelvaiheen valmistavista koulutuksista. Yhteistyön seurauksena LuVa:n opiskelijat ja kymppiluokkalaisten tutustuivat toisiinsa. Tutustumisen yhteydessä kahviteltiin, tutustuttiin toisten opiskeluarkeen sekä pelattiin jalkapalloa. Tutustumisen kautta kehittyi luonteva yhteistyö.

Byströmin Ohjaamo. Byströmin Ohjaamo on matalan kynnyksen palvelukeskus oululaisille alle 30-vuotiaille henkilöille, ja se tarjoaa monialaisesti henkilökohontaista ohjausta, tukea ja neuvontaa saman katon alta. Kehittämisen aikana Byströmin Ohjaamon henkilökuntaa kävi luennoimassa kymppiluokkalaisten työnhakuun liittyvistä asioista, kaveritaidoista sekä ihmissuhteista.

Byströmin Ohjaamolla toteutettiin myös kaksi B-Pro-ryhmää, joissa tarkoituksena oli syventää nuorten itsetuntemusta, selvittää heidän ajatuksiaan omista jatko-opintomahdollisuuksistaan ja tarjota niin sanottua tehostettua oppilaanohjausta. Ryhmän ohjaajina olivat OSAO:n Ovi-palveluiden ja Oulun palvelualan opiston opinto-ohjaajat, nuoriso-ohjaaja, etsivä nuorisotyöntekijä sekä TE-palveluiden psykologi ja asiantuntija. Ennen ryhmän alkamista OSAO:n Ovi-palvelujen ja Oulun palvelualan opiston opinto-ohjaajat kävivät esittelemässä toimintaa ja innostivat kymppiluokkalaisten mukaan.

OSAO. OSAO:n Ovi-palvelujen opinto-ohjaaja oli mukana Byströmin Ohjaamon tehostetussa oppilaanohjauksessa. Kymppiluokkalaisten pääsivät myös tutustumaan OSAO:n ammatilliseen koulutukseen sekä siellä järjestetyn messutapah-tuman että vierailujen yhteydessä.

TE-palvelut. TE-palvelujen eli Työ- ja elinkeinotoimiston palvelujen asiantuntija ja avopsykologi olivat mukana Byströmin Ohjaamon tehostetussa oppilaanohjauksessa. Näin TE-palveluja tuli samalla tutuksi kymppiluokkalaisten.

Kela. Kansaneläkelaitoksen (Kela) palveluasiantuntijan kanssa suunniteltiin ja kokeiltiin kymppiluokkalaisten Kelan infokokonaisuuksia. Infoissa kerrottiin Kelasta ja sen palveluista sekä ohjeistettiin ja kokeiltiin etuuksien hakemista. Näin myös Kelan palveluja tuli tutuksi kymppiluokkalaisten.

Lisäksi Pohjankartanon kymppiluokkalaisten tekivät kehittämisen aikana tutustumiskäyntejä erilaisiin nuorille suunnattuihin palveluihin, kuten **Tyttöjen ja poikien talolle, Työpaikkakoulutuspalveluihin** sekä **Nuorten työpajoille.**

Pienryhmätyöskentely

Kymppiluokkalaisten elämänhallinnan ja hyvinvoinnin edistämiseksi lisättiin kohtaamismahdollisuuksia pienryhmätyöskentelyjen kautta. Kokeilun lähtökohta ja tarve liittyi vahvasti tavoitteeseen tiivistää yhteistyötä kymppiluokkalaisten, opetushenkilökunnan, oppilashuoltopalvelujen, Nuorisopalvelujen ja seurakunnan nuorisotyöntekijöiden välillä. Kohtaamisten tavoitteena oli myös madaltaa kynnystä avun hakemiseen.

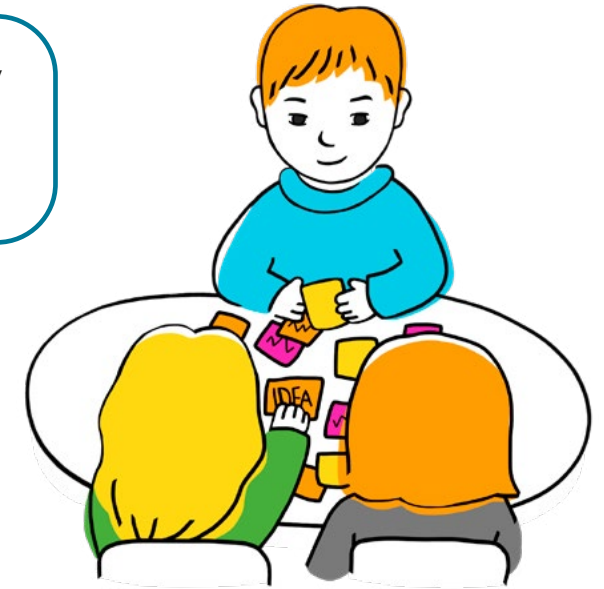
Pienryhmätyöskentelyä toteutettiin kolmella eri kerralla. Ensimmäiset pienryhmätyöskentelyt toteutettiin ensimmäisellä kouluviikolla, toiset joulun alusviikolla ja kolmannet keväällä ennen koulujen päättymistä. Kaikki kymppiluokkalaisten kanssa toimivat aikuiset ottivat vastaan kymppiluokkalaisten ensimmäiselle koulupäivälle. Ensimmäisen viikkoon sisältyi sekä yhteisiä osuuksia että pienryhmäkohtaamisia. Pienryhmäkohtaamisissa pohdittiin omia vahvuuksia, kymppiluokan tavoitteita, oppimistekniikkaa sekä mahdollisuuksia vaikuttaa omaan hyvinvointiin ja oppimiseen. Lisähyötynä opetushenkilökunta sai tietoa kymppiluokkalaisten luokkajaon suunnittelua varten.

Toisella pienryhmätyöskentelyviikolla kymppiluokkalaisten pohtivat mielen hyvinvointiin liittyviä asioita sekä arvioivat, miten syyslukukausi oli mennyt ja mitä he toivoisivat kevätlukukauden aikana tapahtuvan. Näitä asioita olivat esimerkiksi erilaiset vierailut tai osallistuminen tehostettuun oppilaanohjaukseen. Kymppiluokkalaisten pidettiin myös työpaja, jossa pohdittiin hyvän koulu- ja TET-päivän elementtejä. Täytyy huomioda, että kehittämisen aikana kymppiluokkalaisten kanssa reflektointi hyvin säännöllisesti, millainen on hyvä koulu- ja TET-päivä.

Keväällä kolmannella ja näin viimeisellä pienryhmätyöskentelyviikolla muisteltiin kymppiluokan lukuvuotta ja kerättiin palautetta tehdyistä pienryhmätyöskentelyistä sähköisen kyselyn avulla. Palautteen perusteella arvioitiin toimintojen tavoitteiden toteutumista sekä työskentelyn vaikuttavuutta.

Palautteen mukaan pienryhmätyöskentelyn sisällöt olivat hyviä ja tarpeellisia. Kokeilu osoitti, että uudet kymppiluokkalaisten on tärkeä kohdata pienryhmissä kiireettömästi sekä myös henkilökohtaisesti. Pienryhmätyöskentelyllä oli positiivista merkitystä myös kymppiluokkalaisten ryhmäytymisen kannalta. Oppilashuoltopalvelujen näkökulmasta kokeilu osoitti, että on tärkeä kohdistaa yhteisötason työtä kymppiluokkalaisiin heti ensimmäisestä päivästä alkaen, ja kohdata heitä säännöllisin väliajoin koko lukuvuoden ajan. Säännölliset kohtaamiset mahdollistivat kymppiluokkalaisten kynnystä avun hakemiseen, ja näin apua haettiin ”pienemmällä mittakaavalla”, kun ongelmia on vielä helpompi käsitellä ja korjata.

Pienryhmätyöskentely ryhmäyttää ja antaa mahdollisuuden mm. ideoida yhdessä!

Kymppiluokkien esittelyvideo

Kehittämisen aikana pienryhmä kymppiluokkalaisten ja äidinkielen opettaja ideoi yhdessä videoesityksen kymppiluokan sisällöstä. Videon oli tarkoitus toimia esittelyä nuorten näkökulmasta erityisesti tuleville kymppiluokkalaisten. Video tehtiin yhteistyössä media-alan opiskelijan kanssa.

Nuorten tsemppikahvila ja olohuonetoiminta

Kymppiluokkalaisten elämänhallinnan ja hyvinvoinnin edistämiseksi kymppiluokkalaisten tarjottiin vapaampaa kohtaamispaikkaa tsemppikahvila- ja olohuonetoiminnan kautta. Kohtaamispaikat oli tarkoitettu myös kymppiluokkalaisten ja aikuisten välisten kohtaamisten lisäämiseksi. Kymppiluokkalaisten kanssa ideoitiin toteutusta.

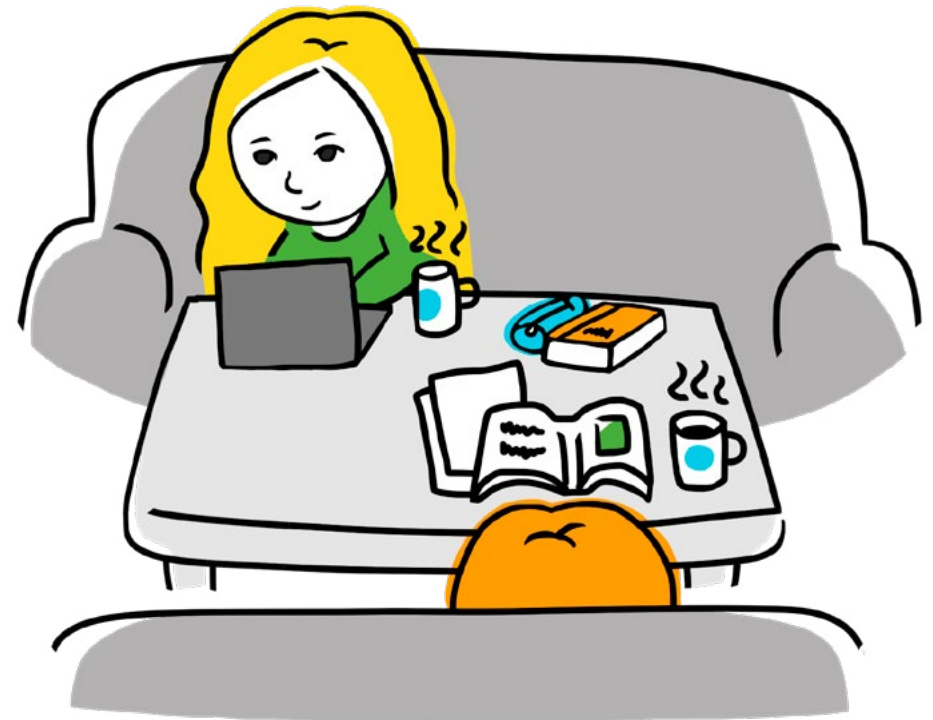
Kokeilu alkoi **Tsemppikahvilana**, jossa koulunkäynninohjaaja ohjasi kymppiluokkalaisten läksyjen teossa tai ajankohtaisissa haasteissa. Työskentelyn ohessa tarjottiin kymppiluokkalaisten mahdollisuus nauttia kahvia ja keksejä. Tsemppikahvilaa järjestettiin myös etänä Microsoft Teams -yhteistyöalustalla. Toiminta todettiin palautteen mukaan hyväksi.

Tarpeen vaatiessa voi kokoontua myös etänä Tsemppikahvilan tai muun ryhmän parissa!

Kehittämisen edetessä käynnistyi varsinainen **olohuonetoiminta**, jossa kymppiluokkalaisten oli mahdollisuus aloittaa koulupäivä kahvilla ja voileivillä. Olohuonetoiminta sijoitettiin aamuun, jotta kymppiluokkalaisten saapuisivat ajoissa kouluun ja heillä oli mahdollisuus nauttia vähän aamupalaa, joka kotona jäi monesti nauttimatta. Olohuonetoiminta sisälsi myös ohjaamista läksyissä ja ajankohtaisissa haasteissa. Olohuonetoimintaa pitivät koulunkäynninohjaaja sekä mahdollisuuksien mukaan Nuorisopalvelujen tai seurakunnan nuorisotyöntekijät, opinto-ohjaajat, vastuupettajat ja oppilashuolto palvelut. Myös olohuonetoiminta todettiin palautteen mukaan hyväksi. Toiminta otettiin säännölliseen käyttöön.

Mukava tulla kouluun ja aloittaa kouluaamu rauhassa kahvikupin äärellä!

Teetä ja sympatiaa – välituntitoimintaa Pohjankartanossa

Nuorten elämänhallinnan ja hyvinvoinnin edistämiseksi Pohjankartanon koulussa kehoitettiin oppilashuoltopalvelujen koulukuraattorin, -psykologin ja -terveydenhoitajan yhteistyössä *Teetä ja sympatiaa* -välituntitoimintaa. Idea lähti tavoitteesta tehdä oppilashuoltopalveluja tutummaksi koko koululle. Myös kymppiluokkalaiset olivat mukana toiminnassa.

Teetä ja sympatiaa -välituntitoiminnassa muun muassa otettiin kontaktia kymppiluokkalaisiin ja jaettiin heille tsemppilauseita tikkareiden kera. Välituntitoimintaa toteutettiin myös rentoutusteemalla. Tuolloin välituntitoimintaa järjestettiin nuorisotiloissa. Toiminnassa käytettiin stressinhallintakortteja ja nuorten kanssa luotiin yhteinen maalaus rentoutusmusiikin soidessa taustalla.

Teetä ja sympatiaa -välituntikokeilut olivat osa hankkeen laajempaa välituntitoimintakokonaisuutta, sillä kehittämisen aikana myös muut koulut pitivät omia välituntitoimintojaan.

Välituntitoiminnan aikana kymppiluokkalaisilta kysyttiin palautetta ja toiveita toimintaa varten. Sekä kymppiluokkalaisilta saadun palautteen että havaintojen mukaan välituntitoiminta oli erittäin tarpeellinen ja siihen toivottiin jatkoa. Näin toiminta otettiin säännölliseen käyttöön.

Bändikerho

Niin kymppiluokkalaisten ryhmäyttämistä kuin elämänhallinnan ja hyvinvoinnin edistämistä tuki kymppiluokkalaisten bändikerho. Bändikerhoa pidettiin kerran viikossa yhden tunnin ajan. Sen tavoitteena oli saada kymppiluokkalaisten mielekästä ja ohjattua tekemistä koulun käynnin ulkopuolella. Bändikerhon idea kumpusi pienryhmätyöskentelystä, jossa useat kymppiluokkalaiset kertoivat soittavansa erilaisia soittimia. Tämä kokeilu on hyvä esimerkki spontaanista ideasta, joka lähti elämään kymppiluokkalaisten kanssa keskustelemalla.

Bändikerhossa kymppiluokkalaiset pääsivät tutustumaan bänditoimintaan ja sen oheistoimintaan bändiohjaajan johdolla. Jokainen kymppiluokkalainen sai valita itselleen mieleisen soittimen, johon halusi bändikerhon aikana keskittyä. Bändikerhon tarkoituksena oli, että kymppiluokkalaiset osaisivat toimia myös itsenäisesti bändinä. Näin bändikerhon edetessä kymppiluokkalaisten annettiin enemmän vastuuta bändin toiminnasta. Bändikerhossa harjoiteltiin soittamaan kymppiluokkalaisten toivomia kappaleita.

Musiikin kautta kymppiluokkalaiset löysivät itselleen vahvuuksia. Bändikerho mahdollisti kymppiluokkalaisten erilaisiin instrumentteihin sekä musiikkityyleihin tutustumisen. Bändikerhosta saatu palaute oli positiivista. Kymppiluokkalaisten pitivät eniten siitä, että he saivat itse vaikuttaa bändikerhon sisältöön ja heidän toiveitaan kuunneltiin.

Soittaminen on
kivaa vaihtelua
opiskeluarkeen!

Työelämään tutustumisen kehittäminen

Tärkeänä osana Pohjankartanon kymppiluokan sisältöä on työelämään tutustumisen harjoittelu (TET), joka alkaa jo kymppiluokan alkuvaiheessa. Pohjankartanon kymppiluokkalaiset käyvät TET:ssä kerran viikossa kuuden tunnin ajan. Kehittämisen yhtenä tavoitteena oli vahvistaa työelämätaitojen ja TET:n merkitystä osana omien vahvuuksien tunnistamista, mielekkyyden kokemusta sekä tulevaisuuteen suuntautumista. **Seuraavassa esitellään kehittämisosion kokeiluja tavoitteiden saavuttamiseksi.**

Kehittämisessä **tiivistettiin yhteistyötä huoltajien ja TET-työnantajien välillä.** Heille järjestettiin vuosittain omat työpajatyypiset kahvihetket – niin huoltajille kuin työnantajille. Huoltajilta kartoitettiin heidän ajatuksiaan ja näkökulmiaan kymppiluokkalaisten TET:iin. Työnantajien kanssa keskusteltiin TET-päivien sujumisesta ja mahdollisista kehittämiskohteista. Työnantajien kahvihetkillä lisättiin tietämystä erityisesti seuraavista asioista:

- Kokemuksia siitä, mitkä asiat TET:ssä sujuvat ja mitkä vaatisivat vielä harjoittelua.
- Ajatuksia tai toiveita, miten TET:iä voisi parantaa.
- Mitä koulu voisi tehdä toisin?
- Kuinka paljon kymppiluokkalaiset tarvitsevat ohjausta?
- Ehditäänkö työpaikalla ohjata tarpeeksi?
- Mitä kymppiluokkalaiset antavat työpaikalle?
- Ajatuksia, miten kymppiluokkalaisille voisi antaa jatkuvaa palautetta.

Työelämätaitojen kehittämiseksi **kymppiluokkalaisille järjestettiin tilaisuus**, jossa oli eri alojen yrittäjiä kertomassa työelämästä ja heidän odotuksistaan työntekijöille.

Yrittäjyyskasvatuksen kehittäjäopettajien kanssa kehitettiin **orientaatiokokoonaisuus**, jossa kymppiluokkalaiset orientoituivat TET-jaksoon. Orientaatio sisältää TET-paikan ideointia ja sen hankintaa, sekä orientaatioissa kymppiluokkalaiset kuulevat työnantajilta, mihin asioihin heidän tulisi kiinnittää huomiota TET-jaksolla. Kymppiluokkalaisille kehitettiin myös työnhaun simulaatiotilanteita.

Kehittämisessä tehtiin **yhteistyötä Nuorisopalvelujen nuorisotyöntekijöiden kanssa**. He vierailivat viikoittain eri kymppiluokkalaisten TET-paikoilla ja raportoivat lyhyesti kymppiluokkalaisten TET-kuulumisista vastuopettajalle sekä opinto-ohjaajalle.

Kehittämisen aikana kymppiluokkalaiset pystyivät tarvittaessa **korvaamaan TET-päiviä etänä** tekemällä avoimia ammatillisia opintoja verkossa. Kymppiluokkalaiset suorittivat korvaavat tehtävät ammattiopisto Livessä, ja he saivat todistuksen hyväksytysti suoritetusta verkkokurssista.

9.- ja 10-luokkalaisten monialaisten oppimiskokonaisuuksien viikon (MOK) teemana oli työelämä ja yrittäjyys. Viikon aikana kymppiluokkalaiset toteutivat oman video-CV:n ja tutustuivat kiertotalouteen. Lisäksi kymppiluokkalaiset perehtyivät työelämän ja yrittäjyyden teemoihin eri oppiaineiden näkökulmasta. Kymppiluokkalaiset opettelivat myös ”hissipuheen” luomista.

Osana TET:n kehittämistä oli TET:n sähköinen kehittäminen. Kehittämistä toteutettiin yhteistyössä Qridin kanssa.

Kehittämisen aikana aloitettiin **TET:n sähköisten lomakkeiden** kehittäminen: *TET-sopimus ja -todistus*.

Kehittämisen aikana aloitettiin myös **sähköisen TET-päiväkirjan** suunnittelu. Ennen TET-jaksoa tai TET-jakson aikana voidaan suorittaa vahvuustaitokokonaisuus (ks. s. 9), jossa kymppiluokkalaiset opettelevat tunnistamaan itsestään vahvuuksia. Näin on luontevaa käyttää päiväkirjaa juuri vahvuustaitoihin liittyen. Qridin päiväkirjaa voi tehdä myös muiden teemojen ympärille.

Kymppiluokkalaiset kokeilivat kehittämisen aikana **sähköistä TET-itsearviointia**.

Kehittämisen aikana aloitettiin **TET-työnantajien sähköisen TET-arvioinnin** suunnittelu. Tässä työnantaja arvioi sähköisesti kymppiluokkalaisten TET:n sujumista.

Kokemus TET:n sähköisistä toiminnoista oli positiivista, ja ne koettiin vaivattomaksi sekä nykyaikaiseksi osaksi TET:n kokonaisuutta.

Katso liite 2: Qridi TET:n tukemisessa !

Kokeillen kohti kymppien hyvinvointia

Seuraavassa esitellään kommentteja sekä kokemuksia kokeilevasti kehittämisestä, ja siitä, miten työntekijöiden tekemä työ muuttui kokeilevan kehittämisen myötä!

”On tärkeä olo, kun te kysytte meiltä kympeiltä, miten kannattaisi tehdä.”

”Teen nykyään paljon enemmän verkostoyhteistyötä. Työote myös muuttui enemmän asiakaslähtöiseksi eli tulee kysyttyä paljon enemmän kymppiluokkalaisten toiveita ja palautetta.”

”Monessa asiassa tuli hyödynnettyä tabletteja kymppiluokkalaisten kanssa... Sähköiset ratkaisut ovat nykypäivää, ja tablettien käyttö edisti niin sujuvaa opetusta kuin oppimista.”

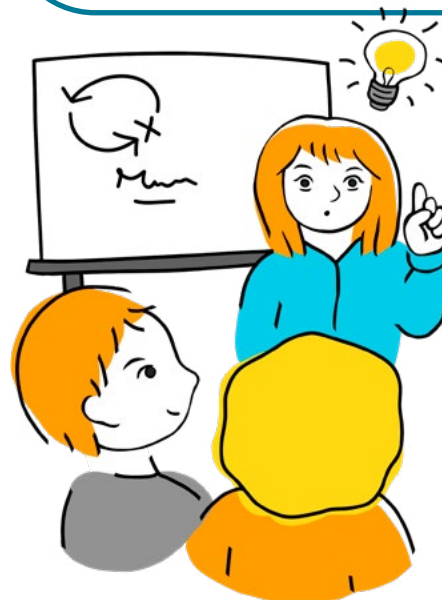
”Verkostoidu. Yhdessä eri alan osaajien kanssa saamme paremman lopputuloksen aikaan kuin yksin tai talon sisällä asioita miettien. Verkostoituminen tuo eri näkökulmia asioihin. Kaikkea ei tarvitse kokeilla.”

”Voit oppia myös muiden kokeiluista ja toimintatavoista.”

”Sain tämän hankkeen myötä selkeitä tapoja harjoittaa vahvuustaitoja sekä ymmärsin, kuinka hyvinvointi on tärkeässä roolissa nuorten elämässä.”

”Rohkeus kokeilla, kun on lupa epäonnistua.”

”Yhdessä olimme enemmän: keksimme paremmin, säästimme aikaa, kun jaoimme tehtävät ideoinnin jälkeen. Jaksoimme paremmin, kun jaoimme ilomme ja epäonnistumisemme. Hankkeen puitteissa loimme työkaluja, jotka helpottivat rutiinityötämme jatkossa. Nämä työkalut auttoivat myös siinä, että jokaista kymppiluokkalaista kohdeltiin tasa-arvoisesti. Jäi aikaa myös kuunnella kymppiluokkalaista yksilönä.”

”Kysy nuorilta ideoita. Monesti parhaat ideat, joihin myös he ovat motivoituneet, tulevat nuorilta.”

”Ryhmyttäminen oli tärkeää. Oli mukavaa, kun aikuisetkin heittäytyivät.”

Kysythän kokeiluista lisätietoa Pohjankartanon koululta!

Tutustu myös muihin hankkeen julkaisuihin hankkeen verkkosivulta!

Kiitos työryhmälle ja muille yhteistyöhön osallistuneille!

Lue lisää

100 ovea avoinna – Opiskelun ja hyvinvoinnin tuki tulevaisuuden kunnassa
-hanke <https://www.ouka.fi/oulu/100ovea>

eTUPA – Opas kouluikäyttämättömän oppilaan tukemiseksi
<https://www.ouka.fi/oulu/100ovea/pulpetti-ei-pakota>

Kokeilukeskus <https://kokeilukeskus.fi/>

Kokeiluopas – Matkamuistoja kokeilevasta kehittämismatkasta
<https://www.ouka.fi/oulu/kokeiluopas/etusivu>

Kokeilut käytäntöön työkirja <https://www.ttl.fi/kokeilut-kaytanton-tyokirja/>

**OPPEJA JA ONNISTUMISIA – Opas kouluhyvinvoinnin kokeilevasta
kehittämisestä**
<https://www.ouka.fi/oulu/100ovea/uudet-tavat-tavata>

Oulun kaupungin oppilashuoltopalvelut:

- Oppilashuollon koulukuraattori ja –psykologipalvelut
<https://www.ouka.fi/oulu/koulutus-ja-opiskelu/oppilashuolto>
- Oppilashuollon kouluterveydenhuolto
<https://www.ouka.fi/oulu/koulutus-ja-opiskelu/kouluterveydenhuolto>

Pohjankartanon koulu, oppaan pilottikoulu
<https://www.ouka.fi/oulu/pohjankartanon-koulu>

Pohjankartanon kymppiluokkien esittelyvideo
<https://www.youtube.com/watch?v=GPR0IYo9MQc&feature=youtu.be>

Lähteet

Avola, P. 2017. Positiivinen pedagogiikka opetussuunnitelmassa. Positiivisen pedagogiikan aihealueiden ja Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 sisällölliset yhtäläisyydet. Pro gradu -tutkielma. Viitattu 21.5.2020, <https://trepo.tuni.fi/handle/10024/101906>.

Hagman, K., Hirvikoski, T., Wollstén, P. & Äyväre, A. 2018. Yhteiskehittämisen käsikirja. Espoo: Espoon kaupunki.

Oulun kaupunki 2020. Byströmin Ohjaamo. Viitattu 11.6.2020, <https://www.ouka.fi/bystrom>.

Oulun kaupunki 2020. 100 ovea avoinna. Viitattu 17.4.2020, <https://www.ouka.fi/oulu/100ovea>.

Oulun kaupunki 2020. 100 ovea avoinna. Uudet tavat tavata. OPPEJA JA ONNISTUMISIA – Opas kouluhyvinvoinnin kokeilevasta kehittämisestä. Viitattu 8.10.2020, <https://www.ouka.fi/oulu/100ovea/uudet-tavat-tavata>.

Perkiö, S. 2019. Kymppiluokan hyvinvointia rakentamassa. Hyvinvointikurssi oppilaan jaksamisen tukena peruskoulun lisäopetuksessa. Opinnäytetyö. Viitattu 28.4.2020, https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/263770/Perkiö_Sa-muli.pdf?sequence=2&isAllowed=y.

Positive Education 2020. Positiivinen oppiminen ja positiivinen psykologia. Viitattu 1.10.2020, <https://www.positiivinenoppiminen.fi/positiivinen-oppiminen-positiivinen-pedagogiikka/>.

Tuulaniemi, J. 2011. Palvelumuotoilu. Helsinki: Talentum.

Uusitalo-Malmivaara, L. 2018. Huomaa hyvä, sano se ääneen ja tallenna – kannustus vahvuuspedagogiikan keinoin. Artikkel. Viitattu 13.5.2020, https://lauste.fi/ajankohtaista-asiantuntija-artikkeli_vahvuuspedagogiikka/.

Valtioneuvosto 2015. Kokeileva kehittäminen. Työ- ja elinkeinoministeriö. Viitattu 17.4.2020, https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/74944/TEMrap_67_2015_web.pdf?sequence=1.

Vuorinen, K. 2020. Positiivinen pedagogiikka tuo esiin potentiaalin meissä kaikissa. Viitattu 13.5.2020, <https://kaisavuorinen.com/positiivinen-pedagogiikka/>.

Liitteet

LIITE 1: Qridin vahvuustaidot

LIITE 2: Qridi TET:n tukemisessa

LIITE 1. Qridi-vahvuustaidot

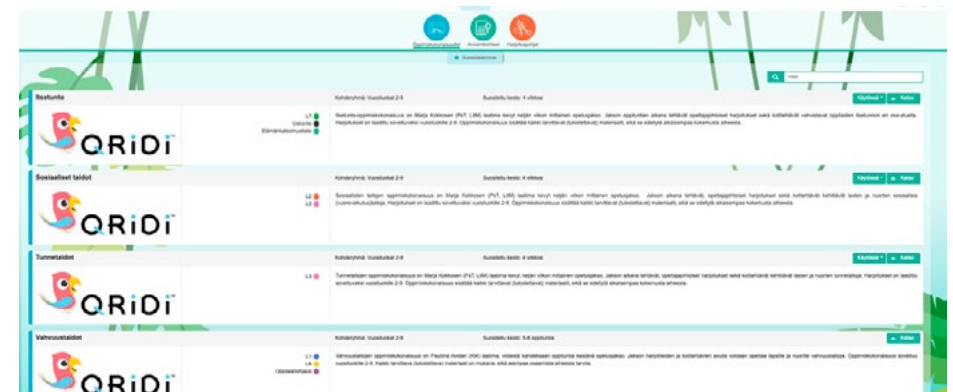
Lisätietoa Qridi-vahvuustaidoista: [Qridi.fi](https://qridi.fi)

Qridissä on saatavilla oppimiskokonaisuus liittyen vahvuustaitoihin. Vahvuustaitojen oppimiskokonaisuus on Pauliina Avolan (KM) laatima viidestä kahdeksaan oppituntia kestävä opetusjakso. Jakson harjoitteiden ja kotitehtävien avulla voidaan opettaa lapsille ja nuorille vahvuustaitoja. Kaikki tarvittava (tulostettava) materiaali on mukana, eikä aiempaa osaamista aiheesta tarvita.

Oppimiskokonaisuuden rakenne:

- Oppimiskokonaisuus on 5–8 oppitunnin mittainen. Voit päättää, missä kohtaa oppimiskokonaisuus alkaa ja halutessasi voit lisätä taukoja viikkojen välille.
- Oppimiskokonaisuus jakaantuu kolmeen vaiheeseen. Jokaiseen vaiheeseen kuuluu luokassa tehtävä harjoite, jota tehdään yhden tai useamman oppitunnin ajan sekä oppilaille jaettavat kotitehtävät.
  - Tuntiharjoitukset ovat toiminnallisia luokassa tehtäviä harjoitteita, joihin liittyy lyhyt Qridin tehtävälistaan tehtävä itsearviointi
  - Oppilaat tekevät itsenäisesti kotitehtävät Qridin päiväkirjaan
- Opettaja saa viikoittain selkeät ohjeet ja kaikki tarvittavat materiaalit näkyville luokan yleiskatsaukseen.

Kuva 1. Qridin kirjastosta voi aktivoida luokalle Vahvuustaidot-oppimiskokonaisuuden

LIITE 2. Qridi TET:n tukemisessa

[Lisätietoa Qridin TET-ohjeista: Qridi.fi](#)

Ennen TET-jaksoa

Ennen TET-jaksoa on hyvä tehdä oppilaiden kanssa Qridissä oleva oppimiskokoonaisuus liittyen vahvuustaitoihin. Ks. liite 1 Qridi-vahvuustaidot.

Vahvuustaitosisältö on laadittu kompaktiksi neljän viikon kokonaisuudeksi, joka koostuu opettajan johdolla tehtävistä viikkoharjoituksista ja niihin liittyvistä kotitehtävistä.

Jokaiseen harjoitukseen on annettu seikkaperäiset ohjeet. Ensiksi harjoituksissa esitellään vahvuuksia yleisesti. Sen jälkeen opetellaan tunnistamaan omia vahvuuksia. Lopuksi opetellaan käyttämään omia vahvuuksia.

TET-itsearviointi

Ennen TET-jaksoa opettajan on hyvä miettiä oppilaiden kanssa yhdessä TET-jakson aikana päivittäin tehtävät itsearviointit. Arviointikysymykset ohjaavat oppilaan toimintaa tiettyyn suuntaan TET-jakson aikana.

Hyviä itsearviointikysymyksiä on esimerkiksi pitkäjänteinen työskentely, työaikojen noudattaminen, käytöstavat ja oma-aloitteisuus. Tehokkainta on tehdä rajallinen määrä kysymyksiä. Yleensä 3–4 kysymystä riittää.

Itsearviointin voi ajastaa aktivoitumaan haluamana ajankohtana. Oppilaat vastaavat itsearviointeihin esimerkiksi työpäivän jälkeen. Opettaja näkee oppilaiden vastaukset ryhmä- tai oppilaskohtaisesti trendiviivoina. Arviointidataa voi käsitellä TET-päivän jälkeen myös ryhmän kanssa.

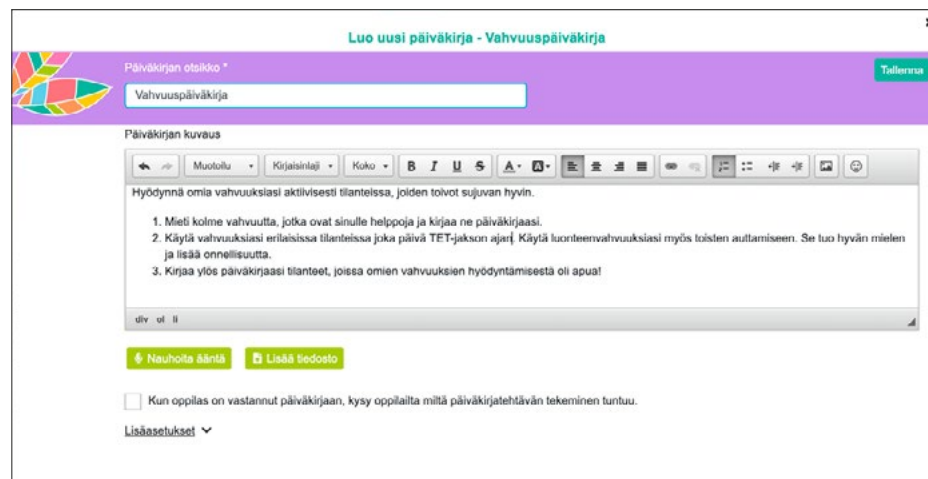
Kuva 1. Opettaja näkee oppilaiden itsearviointit trendiviivana oppilas/ryhmäkohtaisesti

TET-päiväkirja

Oppilaita kannattaa ohjeistaa täyttämään TET-jakson aikana päiväkirjaa. Ennen TET-jaksoa tehdyssä vahvuustaitokokonaisuudessa (liite 1) oppilaat opettelivat tunnistamaan itsestään vahvuuksia, joten luontevaa on pyytää oppilaita täyttämään päiväkirjaa juuri vahvuustaitoihin liittyen. Päiväkirjan voi tehdä myös muun teeman ympärille.

Päiväkirjassa voidaan pyytää oppilaita pohtimaan päivittäin, miten he ovat käyttäneet omia vahvuuksiaan TET-jaksolla. Oppilaat voivat vastata päiväkirjaan kuvilla, videoilla, emojiilla, äänitiedostoilla tai leipätekstillä. Oppilaita voidaan myös pyytää jakamaan päiväkirjamerkinnot ryhmän muiden oppilaiden nähtäväksi. Tällöin ryhmän muut oppilaat voivat nähdä, kommentoida ja tykätä päiväkirjamerkinnoista.

Opettaja voi kommentoida päiväkirjavastauksia. Päiväkirjavastauksia on hyvä käydä TET-päivän jälkeen yhteisesti läpi ryhmän kanssa.

Kuva 2. Päiväkirja on vapaa paikka oppilaalle reflektoida omaa tekemistään opettajan asettamissa raameissa. Kuvassa opettaja luo päiväkirjaa oppilaille

► MUN KYMPISTÄ NÄKÖALOJA TULEVAISUUTEEN

– Opas kymppiluokkalaisen elämänhallinnan ja työelämätaitojen tukemiseksi

Video 1. Qridi TET-jakson tukena. Videolla kerrotaan pedagogisia vinkkejä Qridin käytöstä TET-jaksolla https://www.youtube.com/watch?v=uRCVj46sz1w&feature=emb_logo

Työnantajan antama TET-arviointi

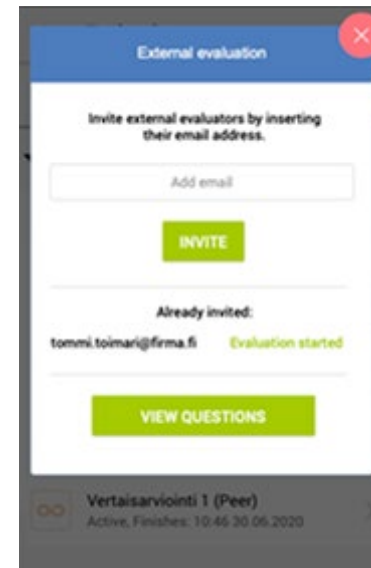
Myös TET-työnantajalla (työssäoppimisen ohjaajalla) on mahdollisuus arvioida oppilaan TET-jaksoa sähköisesti.

► MUN KYMPISTÄ NÄKÖALOJA TULEVAISUUTEEN

– Opas kymppiluokkalaisen elämänhallinnan ja työelämätaitojen tukemiseksi

Kuva 3. Opettaja voi aktivoida työssäoppimisen ohjaajan arvioinnin

Kuva 4. Oppilas voi kutsua työssäoppimisen ohjaajan vastaamaan arviointeihin. Riittää, kun oppilas tekee kutsumisen kerran TET-jakson alussa. Vaihtoehtoisesti opettaja voi suorittaa kutsumisen